

Zeitschrift: Museum Helveticum ad juvandas literas in publicos usus apertum
Herausgeber: Litteris Conradi Orellii et Soc.
Band: - (1746)
Heft: 2

Artikel: I. Henrici Hottingeri [...] exercitationes rituales, quarum prior argumentis adstruit originem sacrificiorum patriarchalium divinam esse, & dependere a pracepto divino, altera vero contraria solvit argumenta
Autor: Hottinger, J. Heinrich
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-394579>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 18.08.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

J. HENRICI HOTTINGERI

*S. Theol. Doct. & Prof. in illustri Academ.
Heidelberg. Celeberrimi,*

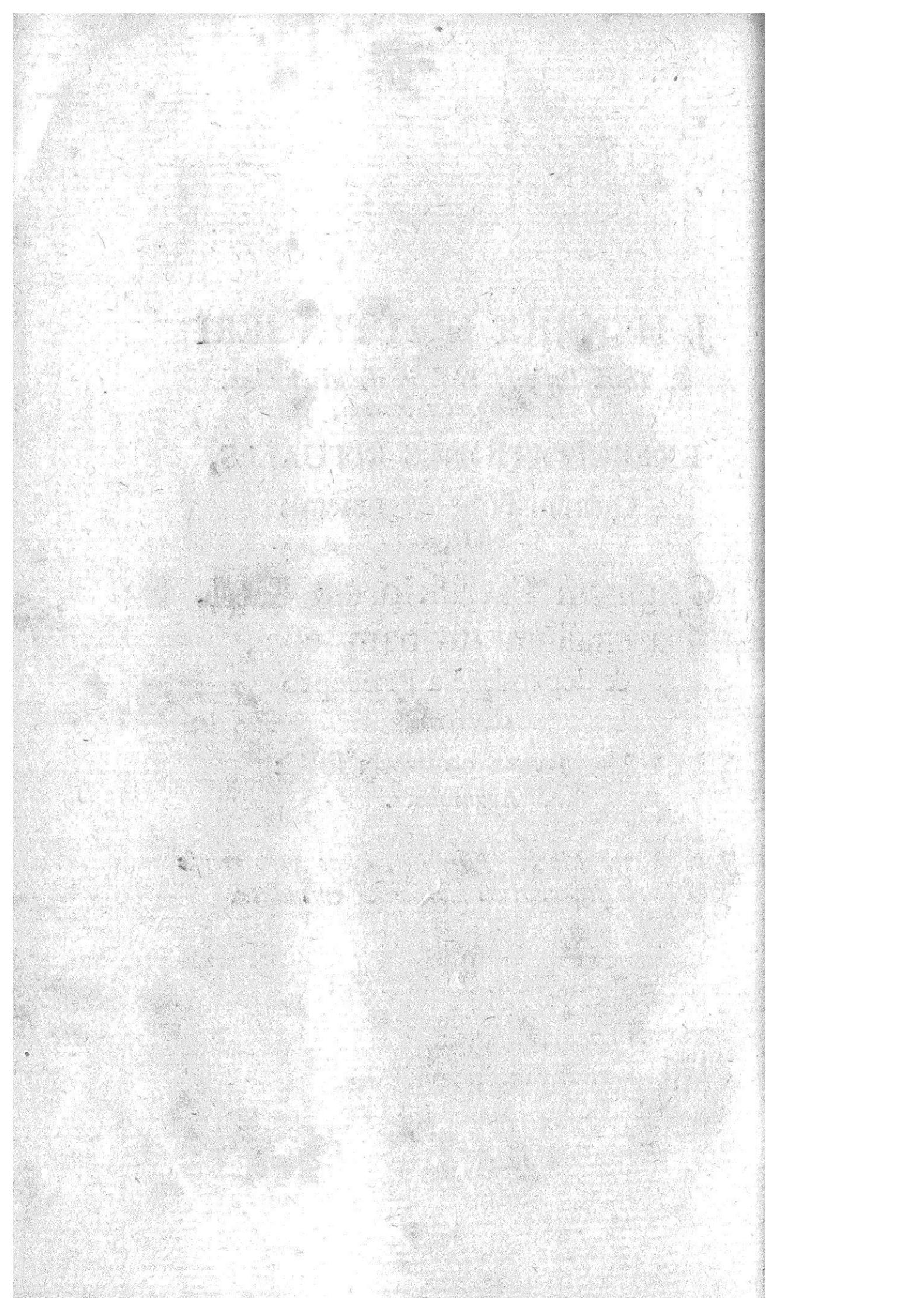
EXERCITATIONES RITUALES,

Quarum Prior Argumentis
adstruit

Originem Sacrificiorum Patri-
archalium divinam esse,
& dependere a Præcepto
divino;

Altera vero contraria solvit
Argumenta.

*Jam A. 1706 Marburgi habitæ, nunc vero recusa
& Curis posterioribus mutatae & emendatae.*

Exercitatio Ritualis Prior.

De

Origine Sacrificiorum Patriarchalium divina

Katastheus mās pertractata.

§. I.

Post benignissimi Salvatoris nostri e mundo discessum plures existere, qui crediderunt Sacrificiorum ortum non a Lege aut Revelatione quadam divina arcessendum esse: Patriarchas enim ἐκ αἰτηθέντας φυσικῷ δὲ νόμῳ καταθέντας ἀφ' ἑαυτῶν προσενέγκει θυσίαν Θεῷ ἀπὸ γνώμης ἐνεγίσθ, non jussos, sed naturali aliquo instinctu & lege motos, sponte sua, e grato favoris divini sensu victimam Deo obtulisse, afferunt, quemadmodum Spencerus ex Autore Constit. Apost. verba & citat & transfert. Hanc sententiam nonnulli ex Patribus profitentur, quod luculentis Testimoniis ab illis, qui illorum scripta evolverunt, comprobatum legimus: Ita Illustris Grotius de Verit. Relig. Chr. l. V. in Annot. ad §. VIII. profert Testimonia Chrysostomi & Autoris Responsionum ad Orthodoxos: Eadem prostant apud Outramum de Sacrif. c. I. §. VI. quibus etiam alia ex eodem Chrysostomo addidit, quæ vero, quia Autores in multorum manibus versantur, describere supersedemus. Hos magno numero sequuntur Pontificii, vide verba Bellarmini

Tom. I.

T 2

&

& Salmeronis apud Cel. Theologum Joh. Gerhardum T. III. L. Com. p. 105. Quo referam Joh. Azorium, Lorcitanum, non satis liquet. Etenim l. X. Instit. Moral. C. XVII. ad Quæst. V. scribit. Patriarchas immolasse vel Dei Afflatu permotos vel Instituto & More Majorum edoclos. At ad Quæst. VII. Sacrificium universe sumtum esse Juris Naturalis, sed certum & speciale esse vel Juris divini vel humani, non naturalis. Verum, quam adfert, Ratio parum stringit; Quemadmodum Jus Naturale præcipit orandum esse Deum, sed certæ vel definitæ preces & præscriptæ precandi formulæ Juris divini vel humani sunt. Ingens est differentia inter cultum Sacrificiorum & Precum. Omnino animus dictat Deum esse invocandum, sed non dictat eum Sacrificiorum Immolatione esse colendum, ut, quæ sequuntur, evincent. Sequuntur quoque Sociniani & Remonstrantes. Nec ex nostris desunt, qui allatae de Sacrificiorum prima origine sententiæ album calculum adjiciunt, quamvis varii vario fine: Neminem tamen scio, qui majori conatu, doctiore calamo, illam probare atque ab Adversariorum telis salvam tueri annisus sit, ac vero præstitum a JOHANNE SPENCERO Celeberrimo Theologo atque Philologo Anglo in Dissertatione de Ratione atque Origine sacrificiorum l. III. Diff. II. c. IV. pag. m. 146. ubi Vir Doctissimus probare conatur Abelem, Noachum & ceteros, qui ante Legem Deum sacrificio coluere, id muneris, nullo Dei explicato jussu, sed pia animi sui inductione præstitisse.

§. II. Quæstio haud exigui Momenti. Si enim solidis probari posset Argumentis Patriarchas ante Legem proprio motu, non Auctore Deo, sacrificasse,

ficasse, statuendum esset ἵθελοθρησκείαν recte se habere, Deo placere & quod magis est, Sacrificia per duo Annorum millia nullum habuisse respectum ad Messiam, ejusque Sacrificium. Nemo, ut puto, afferet animum quoque citra Revelationem divinam Patriarchis dictasse, Filium Dei esse incarnandum offerendumque pro peccatis generis humani, atque adeo sacrificiorum oblatione hoc præsignificatum fuisse. Mysteria (ex Mysteriis vero hoc est) non docet Caro & Sanguis aut Diætamen Rationis. Gratiæ Signa & Sigilla non instituit peccator, sed solus Deus Misericors, veræ Gratiæ Auctor & Collator. Quare non mirum propendere ad negandam Originem Sacrificiorum divinam illos, qui negant Mortem Jesu Christi ejusque Substitutionem vicariam. Profecto multum lucrarentur ὑπόθεσιν hanc adstructuri, si ipse Homo cultum Sacrificiorum excogitasset.

§. III. Quare, qui Evangelio credunt ac in Morte Jesu Christi, tanquam Sacrificio hilastico pro Peccatis nostris, salutem ac Vitam æternam quærunt, non solum Sacrificia Mosaica a Deo præcepta habent, sed & Patriarcharum ceu gratiosas divinas Picturas, Promissiones, Prædictiones ac Sigilla ingentis Beneficii per Mortem Filii in Fideles conferendi.

§. IV. Verum ultro fatemur, nondum haberí posse solidam probationem Positionis, quæ intentioni nostræ ac Articulo, quem profitemur, favet; Plus ad probandum posci. Quare primo statum controversiæ rite formabimus; Tum Thesis Argumentis probabimus.

§. V. Non quæritur: An non Mens humana attendentem doceat bona, quæ Deus confert, ipsi esse consecranda? Nec quæritur: An non late & impropte Sacrificium dici possit devotus erga Numen cultus & gratiarum Actio pro Beneficiis collatis, vel etiam horum usus ad Gloriam Dei? Hoc sensu utique origo sacrificiorum dictata a pia Mente peti potest. Hæc non sunt controversa. Sed quæritur: An Patriarchæ ante Legem nulla alia gavisi fuerint cultus norma præter dictamen Rationis? An ne susurrus quidem Legis divinæ de Deo Sacrificiis honorando primis Hominum Patribus innotuerit, quod Spencerus affirmat? *Nos vero cum aliis negamus & afferimus, Deum, qui omnis legitimi cultus Auctor est, memoratis Patribus suggestisse ac etiam expresse præcepisse de Sacrificiis in Honorem suum offerendis, testanda Eucharistia ac etiam in iis querenda peccatorum venia.* Non quidem eo fine, ac si in ipsis sacrificiis vis peccata expiandi sita fuisset, sed quod gratus Deus pios ad dūrapiv Passionum & Mortis Messiae cogitandam ducere voluerit. Unde Patriarchæ rite offentes certi esse poterant, se sacrificiorum cultu Deo acceptos esse, ac ob virtutem veri Sacrificii in plenitudine Temporum offerendi Gratiam & Veniam divinam consequi.

§. VI. Tenebo autem hunc ordinem. Primo proferam Rationes, quæ Thesin probant. Tum occurram objectionibus.

§. VII. Rationes ex triplici fonte deducam. Primo ex claris Scripturæ Testimoniis, quæ testantur Patriarchas ante Legem, Deo præcipiente, sacrificasse; Dein addu-

adducam sacrificantium Exempla, quæ evidentia continent Argumenta dictos Patriarchas non ex mero proprio voluntatis Arbitrio sacra obtulisse. Tertio memorabo Argumenta, quæ Deum cultus hujus Auctorem declarant. Filum hoc triplicatum forte est nec rumpitur. A Deo est, quod ipse præcepit; quod pii propter ἐὐδονίαν Dei fecerunt; quod non fundatum esse potest, quam in Voluntate Numinis certum Mysterium respiciente.

§. VIII. *Quod attinet primam Argumentorum Classem sive Præcepta Dei Cultum Sacrificiorum mandantia, tale Præceptum Deus dedit Abrahamo, idque duplum, vario tempore. Primum exstat Gen. XV. 9. קָח־לִי accipe mihi vaccam triennem, & capram trimam atque arietem triennem, turturem quoque & pullum columbarum. Ubi notandum animalia, quorum nomina exprimuntur, eadem esse, quæ sub Lege sola legitima & a Deo præcepta erant, ut ex illis sacrificia offerantur Lev. I. 13, 14. Quemadmodum Maimonides quoque de illis statuit; Omnes oblationes animantium ex quinque speciebus non nisi desumuntur, ובן העזים ובן הבקר ובן התרים ובן בני היזנה מִן הַבָּקָר וּבֶן הַכְּנֵשִׁים וּבֶן הַעֲזִים ex pecore bovino, agnino, hircino, turturibus & pullis columbarum. De his præcipit Deus ad Abrahamum: קָח־לִי accipe mihi, ut illa sacra facias, ut fœdus ineundum sanguine confirmes, ceu quod in fœderibus solenne est, vide Exod. XXIV: 5. Psalm. L: 5. Bene Onkelos sensum exprimit קָרֵב קָרְבֵּי offer coram me: Non metuendum est argumentum quidquam valoris amittere, si Textus antecedanea et consequentia probe expenduntur, nam cum Abrahamus credens a Deo promissum tulit, quod Terram Ca-*

naan in femine suo possessurus sit, petiit in maiorem certitudinem signum: Annuit Deus, atque præcepit, ut animantia certa sumeret, super quibus postea foedus pepigerat, sicque Abrahamum certum fecerat: Ergo Abrahamus ex numero Patrum, qui ante Legem vixerunt, minime injussus animalia Deo sacra fecit & quidem ad feedus cum Deo secundum, ad promissum divinum confirmandum: Hoc certe non Ratio ipsi suggerebat, cum ipse dicat: *Unde scire possum, quod possessurus sum eam* ¶. 8. C. cit.

§. IX. Alterum datum Abrahamo explorando,
Gen. XXII: 2. תְּקַרְבָּנִי sume, quæso, filium tuum,
unicum illum tuum, quem amas, Isaacum scil. וְ
vade in Terram Moriah, לְעֵלָה שָׂמֵחַ וְהַעֲלָהו atque
offer eum ibi in holocaustum: Hæc verba expres-
sum Dei mandatum continent: Verum quidem
est sacrificium hoc, quod נְלָעַת appellatur, & cu-
jus generis pleraque ante Legem fuerunt, ex ho-
mione desumptum esse, & idecirco ad istam sacrificio-
rum classem, de qua nobis sermo est, minime
referendum: Vix tamen credo, Deum Abrahamo
illud in mandato dedisse, nisi etiam ceteræ obla-
tiones divinæ Originis fuissent. Insuper ex ea-
dem Historia scimus, quod Deus explorata servi
sui obedientia legitima Victima, nempe ariete,
qui cornibus suis vepreto implicitus erat, illi pro-
viderit, quem etiam obtulit בְּנֵי תְּחִתָּה לְעֵלָה in ho-
locaustum pro filio suo, c. cit. v. 13. Quæ satis do-
cent Deo volente, imo Victimam subministrante,
Abrahamum sacrificasse. Qui enim Sacrificium
dat, ille quam maxime habendus est Auctor &
Præceptor Cultus per Sacrificium facti. Abra-
mus

mus in iis tum positus erat circumstantiis, in quibus de Sacrificio offerendo nequidem cogitaverat, multo minus ipse proprio Motu sacrificare constituit: Ideo sacrificavit, quia extraordinaria Numinis Providentia arietem vidi & recte collegit, quod eum ex Voluntate Dei offerre teneatur.

§. X. *Datum quoque Præceptum Jacobo: Gen. XXXV: 1. Dixit Deus ad Jacobum: surge, ascende in Bethel & habita ibi מִזְבֵּחַ לְאֱלֹהִים עֲשֵׂה faciesque ibi altare Deo, quod Dei mandatum a Jacobo impletum novimus ex v. 7. Forsan dices: Præceptum quidem datum de Ara exstruenda, non vero de Sacrificiis offerendis. Resp. Omnino qui præcepit Aræ exstructionem, præcepit quoque Aræ usum. At usus Aræ proprius est, Victimæ in ea sacrificare. Unde dicitur מִזְבֵּחַ a Sacrificiis in ea Deo consecratis. Sacrificium ipsum dicitur בָּבֶן & Actus sacrificandi exprimitur verbo בָּבֶן sacrificavit. Talis uetus non solum fuit sub Oeconomia Mosaiça Lev. I. II. III. IV. sed & antecedente v. Gen. VIII: 20. XXII: 9.*

§. XI. *Datum præterea Præceptum Amicis Jobi viventibus, ut communiter judicatur, ante Oeconomiam Mosaicam. Exstat illud Jobi XLII: 7, 8. Dixit Dominus ad Eliphaz illum Themanitem; exarsit ira mea contra te, & contra duos socios tuos, quod non locuti sitis de me rectum, sicuti servus meus Jobhus. Itaque nunc זְמַר, sumite vobis septem juvenes & septem arietes & abite ad servum meum Jobhum וְהַעֲלִית֙ם עֹלָה בְּעָדָנֶם & offeretis holocaustum pro vobis: mox commate sequente: & fecerunt כִּי שָׁרֶד דבר כִּי שָׁרֶד אֱלֹהִים sicuti locutus est (LXX non male συνέταξε) הַוָּה*

præcepit) ad illos Adonai. Non puto quidquam in his verbis desiderari, quominus jure afferam, Deum Amicis Jobhi ad sacrificandum præceptum dedisse, nam non tantum explicatur Dei jussus, & subsequens obsequium juxta illum docetur, sed insuper ratio: Nam cum Amici Jobhi errarant in mente sua de judicio Dei & de Jobho ac similibus piis afflictis, Deus ad iram provocabatur, quam prius remittere non vult, quam vero ipsi junctis Jobhi precibus sacrificarint, quare dicit offeretis holocaustum בָעֵד כְבָשׂ pro vobis in condonationem delicti vestri, uti alibi בָעֵד non semel usurpatur Lev. IX: 7. XVI: 6, 11, 17. Nemo autem hominum ex se novit modum cum irato Deo, offerendo sacrificia hilastica, in Gratiam redeundi. At hac de re plura dicendi inferius occasio dabitur.

§. XII. *Ad hanc Argumentorum Classem referimus quoque Historiam Melchisedeci Sacerdotis.* Firmiter enim argumentamur: *Deus Melchisedecum Sacerdotem constituit;* Ergo Deus jam ante Legem Præceptum dedit de Sacrificiis offerendis. Ratio clara. Nam Sacerdotis functio est sacrificare. Qui constituitur Sacerdos, constituitur quoque ad sacrificandum. Melchisedecum Sacerdotem suisse nemo jure negat. Exstat aperte Gen. XIV: 18. *Et ille קָרְבָּן sacerdos.* Concedimus, quod vox hebraica etiam adhibetur de Viris Eminentia Politica illustribus, veluti 2. Sam. VIII: 18. conf. 1. Chron. XVIII: 17. Verum rarius & in præsenti loco notio hæc impossibilis est. Nam (1.) distinguitur a Dignitate politica regia. *Melchisedec Rex Salem protulit panem & vinum.* Et ipse קָרְבָּן sacerdos. Qui

Qui Rex etiam Sacerdos. (2.) Non solum LXX
 vertunt *ἱερεὺς Sacerdos*, sed etiam Auctor *Θεόπνευ-*
σος Hebr. VII: 1. Sed dices: Nondum sequitur;
 Ergo Melchisedecus Sacerdos a Deo constitutus
 est: Sub liberiori Oeconomia omnes pii Sacerdo-
 tes erant. *Res p.* Probatur sequentibus rationibus:
 dicitur *כָהֵן לְאֱלֹהִים* *Sacerdos Dei altissimi*. l. cit.
 Quo sensu? An quia Sacra Deo fecit? Non.
 Nam ita quoque Abel, Noachus, Abrahamus
Sacerdotes Dei altissimi fuissent, qui vero ne qui-
 dem Titulum *Sacerdos* gesserant. Quo ergo sensu?
 Quia modo singulari a Deo constitutus erat Sa-
 credos. Unde Hebr. VII: 1. *Ἱερεὺς τῷ Θεῷ ὑψιστῷ*
Sacerdos Dei altissimi, a Deo altissimo vocatus. Quo-
 modo legimus Jud. XVIII: 19. *Num melius, ut*
sis כָהֵן לְבֵית אִישׁ, *Sacerdos domus unius Viri*, aut *ut sis*
כָהֵן לְשָׂבֵט *Sacerdos Tribus & Familiae Israeliticæ*, h. est:
 ab uno viro constitutus, ut domesticus tantum sis
 Sacerdos; aut a Tribu & Familia Israel, adeoque
 magis publicus Sacerdos. Et 1. Sam. XIV: 3.
 Eli *כהן יהוה* *Sacerdos Jehovah in Schilo*, qui a Deo
 constitutus, ut Sacerdotio fungeretur. Dein Mel-
 chisedecus eximie refert Pontificem Jesum Chri-
 stum. Hic vero ex Voluntate Patris sui constitu-
 tus est Pontifex. Ergo etiam Typus. Quod est
 in Antitypo, etiam est suo modo in Typo. Ma-
 xime ob locum Hebr. V. 4-7. *Pontifex non sibi*
ipso accipit Honorem, sed vocatus a Deo, quemadmo-
dum etiam Aharon; ita & Christus. Quo Argu-
 mento? Quia scriptum est Ps. CX: 4. *Tu es Sa-*
cerdos in aeternum secundum Ordinem Melchisedeci.
 Ergo Melchisedecus Sacerdos a Deo vocatus est.
 Analogia alias nulla esset; Si Melchisedecus spon-
 te, nulla vocatione divina, fuisset Sacerdos; At
 Jesus

Jesus Christus vocatione divina. Hic non esset secundum Ordinem Melchisedeci. Accedit quod præcipua habenda videatur ratio Abrahami victoria reportata Decimas Melchisedeco ceu Sacerdoti solventis v. Gen. XIV: 20. Hebr. VII: 2, 4, 6. Si Melchisedecus e numero communium Sacerdotum, quales illo Ævo erant, exstisset, quare illi Decimæ fuissent solutæ? Non video rationem; Tanto minus, quod Melchisedecus e Majoribus Abrahami haud fuerit. Recte igitur concludimus, quod hic sensu eminenti Sacerdos fuerit publicus a Deo singulariter constitutus. Unde sponte fluit, quod Sacrificia ante Legem a Deo instituta fuerint.

§. XIII. Spencerus ergo nullam habuit Causam afferendi, *Patres Mose vetustiores sponte sua sacrificasse*, quandoquidem probavimus præcepisse Deum, ut Sacrificia offerrent; præcepisse quoque, ut Ara constitueretur. Aræ autem Usus Sacrificiorum Oblatio erat; Constituisse publicum Sacerdotem fideles inter. Sacerdotum autem est sacrificare.

§. XIV. Nolumus tamen hic subsistere. Progredimur Exempla sacrificantium cum attentione consideraturi, ut ex iis quoque evincamus, Sacrificia ex mero Arbitrio humano Ortum haud habuisse. Horum primum, cuius Scriptura diserte meminit, habemus in Caino & Abele. Verba Mosis Gen. IV: 3, 4. *מן חה Munus τῷ Adonai.* Et Abel ipse etiam adduxit de Primogenitis ovium suarum & pinguedinibus earum γένιν & aspexit Adonai ad Abelem & ad Munus ejus. At ad Cainum & ad Munus ejus non aspexit. Verum

rum est: Moses nullam expressam facit Mentionem Mandati divini Filiis Adami perhibiti, ut offerrent. Attamen expresse memorat, Deum solum Abelem & Munus ejus aspexisse; non vero aspexisse Cainum & Munus ejus. Quia vero penes Deum non est προσωποληψία & duos fratres moraliter pares pariter quoque tractat, clare sequitur, gravem fuisse apud Deum causam Abelem aspiciendi, non item Cainum, sive publicum gratiosum divinum Testimonium dandi de sacrificio Abelis, nullum de Caini. Causa non latet in materia doni: Unusquisque diversis facultatibus & studiis convenientem adduxit oblationem. Cainus agricola de frugibus terræ, sed Abel Pastor de grege. Deus Spiritus non capitur adipe Primogenitorum. Alia igitur ratio querenda est. Ratio diversitatis non datur in externis Circumstantiis sacrificantium: Erant fratres uterini: Cain erat primogenitus, qui, ut quidam opinantur, (sed absque fundamento,) Privilegium offerendi præ fratre natu minore habuerat: Nulla differentia in Locis aut Aris notatur. Si Spencero credimus, Ratio utrumque fratrem monuit de sacris statibus suis convenientibus Deo, Auctori Benedictionis, in Signum grati animi offerendis. Si vero eadem causa impulsiva, quæ ratio quod Deus Abelem gratiose aspicerit, non vero Cainum. Apostolus genuinam diversitatis Causam aperit testans: *Abel πίστιν, fide præstantius Sacrificium Deo obtulit, quam Cain; per quam reportavit Testimonium, quod esset justus.* Hebr. XI: 4. Causa ergo est fides in Abele, ἀπίστια in Caino.

§. XV. At dices: Quomodo hinc sequitur institutio Sacrificiorum divina? Resp. sequenti mode.

modo. Qui credit, fidem habet Verbo divino, obsignat quod Deus verax sit : Agit id, quod Deus mandat, & eo modo, quo agere debet: Exspectat bonum quod Deus promittit. Unde sequitur, Deum officium sacrificandi revelasse, præcepisse, hinc etiam Abelem credentem promissum divinum exspectasse. Obtulit enim in fide. Fides dein, ut exstat Rom. X: 17. est ex auditu; auditus autem per Verbum Dei. Insuper attendenda est fidei definitio, quæ ab initio Cap. XI. legitur: *Est autem fides eorum, quæ sperantur, Hypostasis; Rerum, quæ non videntur, demonstratio.* Quæ vero tuto & cum fundamento sperantur, a Deo sunt revelata, at spes citra Revelationem, Promissionem Numinis, ὑπόστασις esse nequit. Hæc generaliora sensim ducunt ad concludendum, Deum revelasse Sacrificium Messiae pro peccatoribus ἐναύγως offerendum, atque ideo instituisse Cultum Victimarum, ut offerentes testarentur, se promissioni huic fidem præstare, ac ita consequerentur summum, quod latet, promissum Bonum in Morte Messiae. Certum enim est fidem, quam Evangelium commendat, Jesum Christum ejusque Mortem pro objecto speciali habere; præprimis Epistolam ad Hebræos. Auctor Epistolæ enim non hoc solum intendit, ut Hebræi firmiter credant, Deum in pios ingentia conferre Beneficia. Adversus talēm fidem infideles Hebræi minime insurrexerant. Hæc fides etiam ab infidelibus probabatur. Controversia erat de fide in Jesum Christum per passiones consummatum testanda. * Hanc Apostolus per totam Epistolam incul-

* Aliter sentiunt CALVINUS in Comment. Clariss. Theol. ap. Basil. J. CHR. BECKIUS in Medit. de Fide Hom. Christ. Sect. I. §. XV, XVI.

inculcaverat. In ipso hoc Capite XI: 26. Hoc speciale fidei objectum Abeli jam innotuerat. Mors Messiae substantia nihil aliud est quam contritio calcanei Seminis Mulieris Gen. III : 15. Nemo dubitabit Adamum Protevangelium hoc liberis suis haud raro, ad fidem excitandam, conservandum tradidisse.

§. XVI. Proposita hactenus & probata *fidei* Abели expositio Spencero displicet quam maxime. Unde, ut aliter sentientes ab hoc præsidio depelleret, nihil intermisit. Quare primo dicit: Fidem Abeli *fuisse persuasionem tam firmam & alte fixam de propenso Dei in pios omnes Affectu & Præmiis amplissimis in pie viventes conferendis, quod vitam ad Pietatis Regulas instituerit & non tantum Bona sua, sed & seipsum Deo dederit.* Resp. Hæc & consimilia non rejicimus. Habeantur alte infixa menti Abeli. Sed quare omittenda sunt, quæ fidei Evangelicæ Naturam constituunt, quum tamen Exemplum Abeli in fide offerentis ad hanc probandam allegetur? Cui usui allegatio, si fides Abeli alia est a fide, quam commendat Apostolus? Imo hæc ipsa fides Revelationi & Gratiæ in Sacrificio Messiae innitens præclare facit, ut firmissima sit persuasio de larga remuneratione erga fideles & pios. Quare ergo Spencerus tantopere id agit, ut in fide Abeli nullus sit respectus ad Voluntatem divinam; Ad gratiam Dei in contritione Calcanei Seminis Mulieris, vel quod idem est in Morte Messiae?

§. XVII. Secundo excipit: *Si fides Abeli differto aliquo Præcepto vel promisso niteretur, haud facile expedit.*

*expediendum est, cur Abel per fidem majoris pretii vi-
ctimam, quam Cain Deo attulisse diceretur, nisi Cai-
nus malus, sponte & Ratione sola monente. Abel
autem bonus, nonnisi Lege coactus, bona sua Deo sa-
craffe censeatur.* Resp. Facile id, quod Spencero
difficile videtur, expediti potest: Non quod Cain
sponte & Ratione sola monente sacrificaverit. Ut-
rumque ex Revelatione motum obtulisse credimus,
sed diversissimo scopo: Abel per fidem obtulit,
quæ non in eo *ναθεζοχην* consistit, quod ob ex-
plicatum Dei jussum, sed ob fidem in manife-
standum mulieris Semen, atque per passiones con-
summandum, omnem Benedictionis Auctorem,
sacra fecerit. Quia vero hac posteriori Caini
sacrificium destitutum erat, sine fide cultum hunc
obiuſſe censebatur, tanquam Justitiarius existimans
se posse ita Deum sibi devincire; (solus Dei jus-
sus homini infideli & impio minime prodesse po-
terat;) vel, si mavis, ut Hypocrita putans cul-
tum externum præstitum jam sufficere.

§. XVIII. *Tertio addit: Quia Abelis oblata ab
Apostolo ἀργα appellantur, inde patet, ejus oblationem
e pio voluntatis propriæ motu, potius quam Legis ali-
cujus præscripto, prodiisse.* Resp. Fateor primo in-
tuitu verba hæc quandam veritatis speciem præ se
ferre, sed quo magis examinantur, eo magis
etiam illam amittunt. Non dicam, Deum potuisse
cultum sacrificiorum generaliter instituere & ta-
men oblationes appellari ἀργα, quia non ita il-
lum instituit, ut Patres Lege quadam coacti ob-
certas cauſas hoc & illo tempore hoc & illud
sacrificium offerre debuerint, sed materia, tempus,
modus, similiaque nulla Lege constringebantur.

Ita

Ita Israëlitæ ex spontaneo cordis motu dona ad Tabernaculum ejusque vasā conficiendum mittebant; & tamen Deus præceptum tulit; ut illa darent & inde Tabernaculum extruerent. Sed valor vocabuli indagandus est; qui cognitus nihil Spencerum juvat. Paulus, ut alias frequenter; ita etiam hic sequitur LXX Viros, qui in Genesi וְאֶל מִנְחָתָנוּ transferunt επὶ τοῖς δῶροις αὐτῆς, Cap. IV: 4. Ex usu autem patet illis receptam esse; quando in Textu Originali exstat קָרְבָּן; translationem per δῶρον, quemadmodum etiam Marc. VII: 11. πορ-θαν ὁ ἐξ αὐτῶν δῶρον: At hoc vocabulum centies usurpatur de oblatione ex Legis præscripto proveniente: imo tum; quando ob peccatum commissum Sacrificium necessariò adducendum erat; veluti Lev. V: 11. Textus Hebræus habet וְהַבֵּיא אֶת קָרְבָּנוּ אֲשֶׁר חָטָא אֹתְךָ τὸ δῶρον αὐτῆς, περὶ ἐντύμωτε. Rursum Numer. V: 15. וְהַבֵּיא אֶת קָרְבָּנוּ עַלְיהָ προσοίσει τὸ δῶρον περὶ αὐτῆς. Transeo plura & progredior ad alia sacrificantium Exempla.

§. XIX. Alterum sacrificantium Exemplum prostat in Noacho Gen. VIII: 20. Et ædificavit Noachus Altare Jehovæ & sumisit de omni Bestia munda, & de omni Ave munda; obtulitque Holocausta in Altari & odoratus est Jehova Odorem Quietis. Etiam hoc Exemplum non diserte memorat Mandatum offereendi divinum. Probe tamen pensatum implicite illud continet. Non enim credibile est; Noachum statim post finem Diluvii; antequam quidquam egerat; Altare Deo extruxisse & in eo Sacrificia obtulisse; nonnisi dictante Ratione, ex proprio motu & voluntate; citra Man-

datum divinum. Singularis Pietatis Vir certissimus erat, quod Vita & Cultus instituendus esset ex Voluntate Dei, non propria. Quomodo alias ex ingenti periculo liberatus omnium primo Cultum externum præstitisset Deo non volenti? Dein an credibile est, Virum hunc proprio motu ex Animalibus & Avibus, quæ in Arcâ singulari Voluntate divina eum in finem asservabantur, ut novus Orbis iis rursum impleretur, occidisse? Cor ei pium potius consilium suggestisset de paucis Animalibus & Avibus superstribus in vita conservandis. Porro meminit Animalium & Avium mundarum : An Noachus discrimin hoc primus excogitavit & qua solida ratione ? An quod ex Creatione & Natura Homo purum discernendi & quasdam Creaturas puras Sacrificiis aptas, alias impuras declarandi Jus habet? An postea Deus Noachi distinctionem in suum usum convertit? Ego non possum credere; de quo tamen ad §. XXVI. plura. Et quando additur: *Odoratus est Jehova Odorem Quietis, εὐδοκία* hæc longe major videatur quam quæ sit prædicanda de Sacrificio sola Ratione dictante oblato. Existimo igitur Deum jam primis Parentibus mandatum de Cultu Sacrificio- rum horumque scopo dedit, hos vero ad Posteritatem propagasse : Unde Filii Adami, Abel & Cainus sacrificarunt, sacrificavit quoque Noachus, speciatim certus factus de gratiose *Aspectu* Dei erga Abelem, vel Testimonio divino, quod communiter per cœlestem ἐμπυρισμὸν exponi solet, ad declarandum acquiescentiam Voluntatis suæ. Quare finito Diluvio totus lætus, ante omnia alia, Holocausta Deo immolavit, testaturus Reverentiam, Gratitudinem, Fidem. Unde oblatio hæc cessit

cessit in odorem bonæ fragrantiae, adeo ut etiam gratiosissime constituerit de Hominibus, Peccatoribus licet, non amplius aqua perdendis.

§. XX. Tertius ex sacrificantibus Abrahamus erat, quem jam supra §. VIII. & IX. jussu divino compulsum sacra fecisse clare probavimus. Qui horum Argumentorum δύναμιν agnoscunt, faciliores erunt in concedendo, quod etiam aliis Temporibus & Locis, licet diserte non exprimatur, jussus sacrificaverit. Moses brevitatis per studio-
sus minime secum constituit plenam Historiam & Origines Patriarcharum & Actionum, quas re-
censet, tradere. Et quando ævo, quo is vixe-
rat, cuncti noverant Sacrificiorum Cultum esse a Deo præceptum, hoc ipsum judicaverant de Sa-
crificiis Patriarcharum, utpote quos hoc in Cultu
secuti sunt. Haud cogitaverant; Cultus, quem Homines prius ante excogitaverunt, postea de-
mum divino mandato introductus est, quasi De-
us inventum ab Hominibus Cultum divinum de-
claraverit, ac ita ex θελοθρησκείᾳ fecerit Θεοθρησκείᾳ.
Dein facilis est conclusio; Melchisedecus, Abra-
hamus, Jacobus, Amici Jobi, ut supra proba-
tum, claro Numinis Iustu sacrificarunt; Ergo &
reliqui Patres ante Legem, vel etiam ii ipsi alia
Occasione. Argumentum est a pari. Vel aliquan-
do Mandatum Numinis diserte exstat, poscenti-
bus singularibus causis, ut Gen. XV. & XXII.
Credibile quam maxime est Abrahamum in Locis
allegatis non sacrificasse, nisi speciale accepisset
Mandatum divinum. Alibi sacrificavit sponte in-
nitens generali Præcepto de Victimis in honorem
Dei & in fide immolandis. Dices: Ubi, excep-

tis citatis Locis, Abrahami offerentis mentio fit? Respondeo: Gen. XII: 7. *Et visus est Jehova Abraham & dixit: Semini tuo dabo hanc terram.* Et exstruxit ibi Altare *Jehovae ipsi viso.* Et statim v. 8. commorans inter Ai & Bethel exstruxit Altare *Jehovae & invocavit Nomen Jehovae.* Insuper XIII: 18. accepta Benedictione rursum dicitur *Altare Jehovae exstruxisse.* Exstructio autem מזבח Altaris a בְּנֵי יִבְחָר sacrificiis dicti infert Sacrificiorum oblationem. Quando vero Loco primo & tertio memoratur, singularem Amicum Dei, Deo viso, Benedictione reportata, Altare exstruxisse, quis credet eum Cultum testatum fuisse ex propria Voluntate, non vero Dei, qui apparuit. Inclaruit Abrahamus de *observanda Via Dei* sive Religione, quam Deus observandam mandavit, non de θεοθρονούσι inventa. Vid. Gen. XVIII: 19.

§. XXI. Quartus est Isaacus, de quo legimus Gen. XXVI: 24, 25. Apparuit ei *Jehova in nocte illa & dixit: Ego Deus Abrahami Patris tui. Noli timere, nam ego tecum & benedicam tibi & multiplicabo semen tuum propter Abrahamum servum meum.* זב ו אֶדְיַפְּכָאַבְּנֵי (Vulgatus, Schmidius: itaque edificavit) ibi ALTARE & invocavit Nomen *Jehovae.* Quæ ex superioribus huc referenda, transeo. Noto tantum Isaacum, Abrahami Filium, sine dubio ex Ore Patris semel ac iterum audivisse Mandatum Dei de Sacrificiis offerendis Gen. XV. imo ipsum præsentem fuisse, quando Providentia Dei prorsus singulari Aries sibi ceu Holocausto, substitutus fuerat. Quis igitur credet Isaacum Aram in usum Sacrificiorum exstruxisse, ut obsequeretur proprio & humano motui, non vero

vero Præcepto & iudicia Dei circa intentionem
Sacrorum.

§. XXII. Quem ultimo ex Patribus ante Legem sacrificantem produco, Jobus est, de quo Job. I: 5. Factum est, postquam circuiverunt dies hujus convivii, & misit Job & sanctificavit illos (Liberos suos) & multo mane surrexit ac obtulit Holocausta numero omnium illorum (nam cogitaverat Jobus; forsitan peccarunt filii mei & maledixerunt Deo in Corde suo) sic fecerat omnibus Temporibus. Probs notanda est Caussa horum Holocaustorum: Non erat Beneficium vel Periculum aut Votum, sed impietas Liberorum forsan commissa. Dein quod Jobus tot sacra fecerit Holocausta, quot ei Liberi erant. Existimaverat ergo Vir pius peccata Liberorum iram Dei excitare; Veniam vero iis dari offerendo Holocausta; Victimam esse occidendas, ut Liberi viverent. Jam quæritur: An sana Ratio homini pio dictet, Peccata morte Bestiarum expiari; occidendas esse Bestias, ut peccatores vivere pergant? Ratio λογικῶς vel rationaliter cogitat. Quae nunc illa Rationis Ratio? An Deus indiget sanguine vel carne Bestiarum? An ita glorificatur? An peccatores meliores redduntur? Ratio solida alia dari nequit, quam mandatum Dei & intentio peccatores salvandi per Mortem Messiae, quam adumbraverant Mortes Victimarum. Amici Jobi, jubente Deo, pro peccatis suis obtulerant C. XLII: 8. Quare non etiam Jobus? Elihu satis clare testatur se verum sacrificiorum expiatoriorum finem perspexisse. Job. XXXIII: 23, 24.

§. XXIII. Ex quinque his ante Legem sacrificantium Exemplis abunde demonstrari posse iudico, quod Sacra fecerint, non ex mero Rationis dictamine & motu proprio, sed in fide innentes Verbo Dei, ob ἐνδονίαν Dei in oblationibus testatam & cum spe Gratiæ & remissionis peccatorum in Morte Messiæ.

§. XXIV. Sequitur tertia Argumentorum Classis varias alias rationes pro Origine Sacrificiorum divina comprehendens. Ex his prima est. Omnis Cultus, qui Deo gratus, maxime publicus in Ecclesia Dei usitatus, poscitur a Deo institutus; Ἐθελοθρησια vero Deo non placet. Ergo etiam Cultus Sacrificiorum a Deo præceptus esse debet. Deus Israelis Populo suo Cultum externum præscripsit curatissime observandum Deut. VII: 11. & observabis וְרָמַת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת הַמִּשְׁמָרָה Præcepta moralia & Statuta ceremonialia & Judicia politica, quæ ego tibi hodie præcipio, ut facias ea. Et Cap. IV: 2. Non addetis Verbo, quod ego vobis præcipio, nec admetis de eo ad observandum Præceptum Jehovæ. Conf. XIII: 1. Totus Cultus Ceremonialis Legibus circumscribebatur, speciatim Sacrificia jugia, sabbathica, festiva, Agni Paschales. Etiam sub Novo Testamento Ecclesia Christiana veneratur Sacraenta, Baptismum & S. Cœnam, utpote a Deo instituta. Cultus dicitur μάταρος qui Doctrinis & Præceptis humanis innititur. Matth. XV: 9. Ἐθελοθρησια male audit, etiam quæ prætextum sapientiæ habet. Coloss. II: 23. Dices: Alia longe suisse tempora ante Legem; Hæc liberiora existuisse. Resp. Discriben agnosco, sed non totale. Iris, Circumcisio non habebantur signa Fœderis, nisi instituta a Deo.

a Deo. Consimilis ratio Sacrificiorum, utpote spectant ad Cultum arbitratum, non naturalem. Non fundata illa sunt in Natura Dei & Hominum. Ut statim plenius dicendum. Longe hinc alia ratio quam precum, gratiarum actionis &c.

§. XXV. Cum hac conjunctissima est altera desumpta a Natura Sacrificiorum, quæ nihil habent, quod per se Deo placeat, aut nos Deo acceptos reddat. Videamus. Quid est Sacrificium vel Fertum? Sacrificium est agnus, ovis, hircus, vel bos carne, sanguine, ossibus, cute constans: Dicitur ad Aram: Cultro occiditur, vita privatur, dissecatur, comburitur, vel etiam pars comeditur a sacrificantibus. Fertum constat ex Tritico aut Hordeo, quod fricatur, molitur, igne consumitur. Quæ ἐὐδονία Dei in his Sacris, quæ nihil intelligunt, nihil volunt, aut etiam funibus ad Aram rapiuntur, vi occiduntur? An sana Ratio docet, Deum sapientem, sanctum, bonum Spiritum his capi. Qui tale quid credunt, stolidissimi mortaliū sunt. Talibus graviter illudit & summe λογικῶς illudit ipse Deus. Non sumam de domo tua Juvencum; (Nec) e caulis tuis hircos. Tuis ego non indigo. Quia mea est omnis fera sylvæ; (Etiam) animalia in mille montibus. Novi omnem avem montium; & fera agrorum mecum est. Noli igitur opinari, te mihi quidquam dare. Si esurirem, non dicerem tibi. Nam meus est orbis & plenitudo ejus. Nec hoc solum scias velim, sed insuper, quod Sacrifica cum Natura mea spirituali prorsus non convenient. Num quid ego ederem carnem taurorum & sanguinem hircorum biberem. Absit. vid. Ps. L. 9-14. Noli dicere, nos, qui rectiora de Deo

ex Verbo divino edocti sumus, qui ratiocinia nostra ad illud instituimus, sanum ferre judicium: Aliter vero judicare, qui solo Lumine Naturæ ducuntur. Resp. Sine dubio Dictamen Conscientiæ in piis Patriarchis ante Legem non erat contrarium Verbo Dei & sanæ Rationi. Sed audiamus insuper Ethnicos sola Ratione utentes. Sic Poeta Vetus Cogitata sua de Sacrificiis exprimit:

Tis ὁδε μῶρος, καὶ λίαν ἀνεμένος.
 Εὐπιστος ἀνθρῶν, ὅσις ἐλπίζει Θεύς,
 Οσῶν ἀσάριων καὶ χολῆς πυργμένης,
 Α καὶ κυσίν πεινῶσιν, ωχὶ βρώσιμα;
 Χαίρει ἄπαντας, καὶ γέρας λαχεῖν τόδε.

Quæ sic reddit Interpres:

*Quis Gente in hominum tam supine est credulus,
 Aut stultus adeo est, qui Deos existimet,
 Seu bilis ustæ, sive crudorum ossium,
 Projecta quæ vix tangat esuriens canis,
 Gaudere aonis, idque honori ducere,
 Facientibusque gratiam reponere!*

Apud Porphyr. *περὶ ἀποχῆς* l. II. §. 58. ex citatio-
 ne Spenceri. Et Platoni visum est Sacrificia illis
 accensere, quæ mortales non intelligunt; quare
 etiam Numa Sacrorum apud Romanos restau-
 rator Egeriae Deæ monitu illa se instituisse dixit.

§. XXVI.

§. XXVI. Tertia Ratio petitur ex distinctione Animalium mundorum & immundorum. Hæc jam obtinebat ante Diluvium, ut supra ad §. XIX. observatum. Præcepit Deus Noacho: *Ex omni iumento הטהורה MUNDO accipies tibi septena, marem & fœmellam ejus; Et ex omni iumento לא טהרה אשר QUOD IMMUNDUM EST, bina, marem & fœmellam ejus.* Gen. VII: 2. Et quidem usus ejus erat in Sacrificiis. Noachus enim dicitur in Holocaustum sumisse ex omni iumento הטהורה MUNDO & ex omni Ave הטהור MUNDA Gen. VIII: 20. Abel quoque & Abrahamus nonnisi animalia munda obtulerunt. Gen. IV: 4. XV: 9. Dein certissimum est, quod sub lege Mosaica nonnisi animalia munda Deo offerenda fuerint. Lev. I. Quæritur, an distinctio hæc animalium Instituti mere humani sit? Si ita, quænam justa divisionis ratio? An in Natura animalium? Quæ illa? Solida dari nequit. Constat ex Historia Ethnico etiam sacrificasse Equos, Lupos, Porcos, Canes, Asinos, Cervas. Ergo Lumen Naturæ non docet distinctionem Animalium mundorum & immundorum: Alias gentiles abstinuerint ab immolatione Equorum, Luporum &c. Sequitur potius Deum distinctionis hujus Auctorem esse, maxime hunc in finem, ut Sacrificia cum delectu ex Animalibus sumerentur. Magis convenit cogitare ac dicere, Homines Deo obsecutos in felicibus Victimis, quam Deum Homines secutum fuisse. Quod tamen posterius alias asserendum esset. Vide jam supra ad §. XX.

§. XXVII. Prævidit hoc telum Spencerus & quo minus noceat, Curcellæi verbis satisfacere,

conatur; scil. primævos homines distinctionem fecisse inter Animalia & judicasse hæc magis decere Deo offerre, quam illa, quod mundiora essent. Nocet tamen. Non enim profert naturalem distinctionis rationem. Ratio, quæ recte se habet, lucem secum fert, quæ se ad conscientiam demonstrat. Tot alii, qui Rationis Lumen habent, hanc distinctionem ignorant. Quando insuper dicit hac in re Curcellæo bene convenire cum Adversario suo Heideggero, cuius verba ita sonant: *Distinctio inter munda & immunda Noachi tempore non fluit ex Mandato divino propter pietatem & religionem inducta; sed homines ea dixerunt immunda, quorum nausea naturaliter capti fuerunt: quæ autem in naturali usu munda, ad sacrificandum adhibita sunt; decuit enim immolari, quæ in hominum usu antecelluerunt.* Auctoritas Virorum, in Ecclesia licet celeberrimorum, in se nihil probat. Heideggero Heideggerum subsequente tempore, Themate majori cura pensitato, opponimus, cuius verba in *Hist. Patriarcharum T. I. Exercit. III. §. LII.* sunt: *Quid quod ante Diluvium occurrit distinctio animalium mundorum & immundorum, haud dubie a Deo instituta, eo potissimum fine, ut sacrificiis inserviat.*

§. XXVIII. *Quarta & ultima Ratio petitur ex Scopo Sacrificiorum, etiam illorum, quæ ante Legem in usu. Hic ita comparatus est, ut obtineri nequeat, nisi sit Sacrificiorum Origo divina.*

§. XXIX. *Sacrificia Patriarcharum spectabant primo ad Animum gratum erga Deum testandum pro Beneficiis collatis. Hoc ex scopo probabiliter obtulit Abel Gen. IV: 4. Indicat circumstantia temporis*

poris notata ¶. 3. Factum est מִן־צָהָר a fine die-
rum, vel post finem dierum. Quorum? Qui An-
num constituunt. Anno absoluto pluribus Bene-
ficiis per integrum Annum acceptis Sacra fecit
Abel, testaturus, quod Gratia Dei vixerit & tot
aceperit Beneficia spiritualia, corporalia, ter-
rena. Consimili ratione, qua Israel sub Lege
anno finito grates dixerat pro Beneficiis superiori
anno collatis. *Is vero gratiam Deo dicit εὐχαριστῶν,*
qui dicit eo modo, quem Deus sibi gratum esse testatus est,
non quem homo excogitavit. Hoc vero Argumen-
tum fortius stringit, si addimus Abelem πίστην,
fide obtulisse. Sed de hoc, ejusque δυνάμει jam
supra actum §. XIV & XV.

§. XXX. Dein hæc Sacrificia spectabant ad Fædus
cum Deo initum confirmandum. Constat clarissime
ex Gen. XV. speciatim Ritibus ¶. 10, 11, & 18.
Citra dubium excellentior in fœdere pars Deus,
longe minor Abrahamus. Deus stipulatur Fidem
& promittit Gratiam; sed Abrahamus astipulatur.
An credibile est hominem sola monente Ratione & arbi-
trio suo Actum fœderis per sacrificia corroborasse? An
Deus ab homine Sigillum sibi præscribi permittet?
Quæ ratio Circumcisionis ad stabiliendum fœdus,
ea ratio Sacrificiorum. At Circumcisio non ex
homine ejusque arbitrio, sed Dei. Præterea ut se
habet cum fœdere æterno, Antitypico; ita se
habet cum fœdere typico. Illud confirmatur Sa-
crificio Christi a solo Deo præcognito & deter-
minato; Ergo hoc Sacrificiis itidem a Deo ordi-
natis, divinis signis, quæ fidem tuto faciunt.
Spenceri Cogitata loco, quem præ manibus ha-
bemus, nullam prorsus merentur fidem, utpote
expres-

expressis verbis exstat, præcepisse Deum Sacrificia
& species eorum v. 9. vide alia supra.

§. XXXI. *Insuper spectabant ad Numen ob peccata iratum placandum. Hunc Sacrificiorum Scopum novimus ex Hilasticis tum Jobi, tum Amicorum Job. I: 5. XLII: 8. Quomodo Ratio dictat peccata mortibus Victimarum expiari? An Deus ita glorificatur? Quis inde usus? Ex Hypothesi Spenceriana sequeretur hominem excogitasse modum reconciliationis, Deum juxta inventum humanum Expiationis modum reconciliari. An sanctus Deus hac via ad Veniam & Gratiam teneatur? An homo persuasus de Deo placato effictis victimis suis?*

§. XXXII. Hoc Argumentum colore suo non destitutum esse Spencerus agnoscit: ut vero eum abluat, ita respondet: *Fateor equidem Rationis oculum, Deum vel peccata remissurum, vel Victimam in Animæ peccantis locum surrogatam accepturum, nonnisi Revelationis alicujus lumine percipere posse. Crediderim itaque homines ante Legem traditam pia quadam simplicitate ductos Victimas obtulisse. Non quod certo persuasi, sed spe lœta suffulti essent, benignum Numen respectu ad eorum dona pio affectu oblata habito veniam offendis concessurum. Non abluit colorem. Naturalis quippe & semper constans. Nam si, ut ipse Doctissimus Vir fatetur, peccatorum remissio & victimæ substitutio indiget Revelatione priusquam illas homo percipere potest, sequitur quoque Patriarchis talem obtigisse Revelationem, quandoquidem & illorum peccata remittebantur & Victimam in Animæ peccantis lo-*
cum

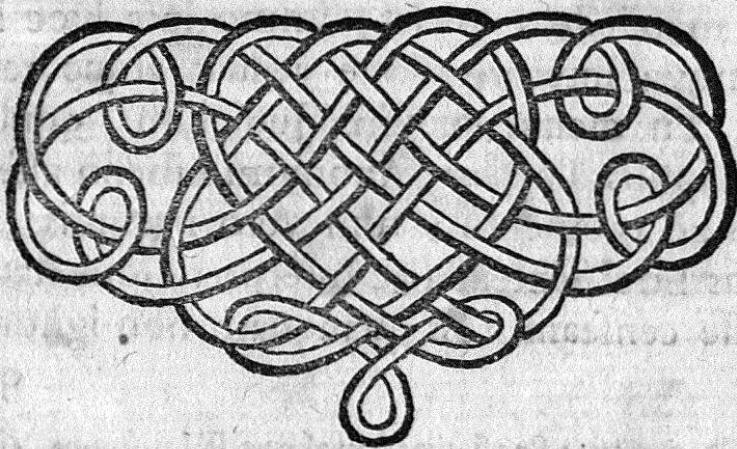
cum surrogabant. Vanum itaque est, quod credit homines pia quadam simplicitate ductos Victimatas obtulisse. Non adeo simplices Patres illa ætate fuerunt, quin sufficienter cognoverint ea, quæ Deus in cultu suo probat aut improbat: Fruiti sunt familiari cum Deo colloquio, ex quo sine dubio erudiebantur, si quædam Deo minus placuissent. Abrahamo perhibetur divinum Testimonium: *Scio, quod præcepturus sit filiis suis ḡ domui suæ post se דָרְך יְהוָה וְשִׁמְרוּ ut custodiant viam Adonai ḡ faciant Justitiam ḡ judicium.* Gen. XVIII: 18. Ergo viam non propriam, sed Dei calcarunt. Magis miror de Patrum læta spe, quod Spencerus addit: Nam quomodo spes, nedum læta, jure locum habet, ubi nulla promissio antecessit, imo ne præceptum quidem, uti Vir Ereditus vult. In ejusmodi homine perpetuus pœnæ metus regnat, quum scit peccati fructum acerbum, ac Deum justum ejus Vindicem esse. Ita Patres hærebant dubii & anxi de peccatorum suorum venia, quia nunquam Deus dixerat, se offerentibus illa condonaturum, ita enim se ipsos fallere poterant, ignorantibus, an talis Numinis plancandi modus acceptus futurus sit? Sed quam aliena hæc ab illis, quæ in Sacris exstant, sint, vix illum latet, nec latere potest, si antea dicta legere non dedignatur. An possibile est, ut fides Abrahæ, Noachi, Abrahami tantopere commenda, imo nobis in exemplum a Paulo proposita, tam infirma fuerit, ut ipsi non persuasi esse potuerint, benignum Numen respectu ad dona habitu veniam offendis concessurum esse? Quomodo Abrahamus Pater credentium dicetur, si nos filii

filii secundum Promissionem magis firma fide a Deo donati sumus?

§. XXXIII. Tandem spectabant ad præadumbrandam Mortem Christi ejusque Beneficia acquisita. Hunc esse scopum Sacrificiorum Mosaicorum nemo Christianus negabit. Prostant plura clarissima Loca N. Testamenti hunc finem probantia, maxime in Epistola ad Hebræos, 2. Cor. V: 21. Rom. VIII: 3. Unde etiam Sociniani consimilesque Typorum hostes haud audent assertum hoc simpliciter negare. Ministerium diei Expiationis typicum fateri coguntur. Judæus non obstinatus hoc ipsum negare nequit. Vel quare Anima Messiæ dicitur οὐν sacrificium pro Reatu. Es. LIII: 10. Quando vero Sacrificia Mosaica Typi Mortis & Beneficiorum Messiæ erant, annon etiam Sacrificia Patriarcharum? Quæ Ratio diversitatis? An Deus revelavit, quod a Tempore Mosis scopus Sacrificiorum mutatus fuerit? Vel an Argumenta prostant in N. Testamento? An fundata in natura rei? Nullum dici potest. Recte concludimus. Sacrificia Mosaica præadumbrarunt Mortem Messiæ; Ergo etiam quæ antecesserunt. Mosaica in substantia convenient cum Patriarchalibus: Sunt horum continuatio, hinc sequitur, quod idem omnium scopus. Si vero etiam Sacrificia Patriarcharum præadumbrarunt Mortem & Beneficia Christi, certissimum est, quod sint instituta a Deo. Non enim datur Typus vel Sacramentum verum non institutum a Deo. Typi naturam habent Prophetiarum realium, quæ vero Deum revelantem poscunt. Vel quis posset prædicere Adventum & Mortem Messiæ, nisi verus

verus Deus? Quis posset in Sacrificiis Gratiam Remissionis peccatorum promittere, si excipis Deum, adversus quem peccata committuntur, solum Gratiæ Auctorem?

§. XXXIV. Atque ita, ut judico, fortiter probavi divinam Sacrificiorum ante Mosen Originem: utpote divinum est, quod a Deo præcipitur; quod in fide, quæ Verbo divino innititur, suscipitur; quod intentione Deum glorificandi (hæc enim intentio Voluntatem Numinis postulat) per agitur: quod Cultus Sacrificiorum fuerit Deo gratus, qui tamen per se Deo Spiritui acceptus esse nequit, nec sacrificantem commendat; quod certa animalia munda offerenda; quod denique Sacrificia fuerint ad ἐνχρησίαν dicendam, ad fœdus cum Deo initum confirmandum, Deum peccatis iratum placandum & ad Mortem Christi ejusque Beneficia prædicendum, promittendum. Hæc sufficient pro adstruenda hac Veritate.

DIS-